YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

Akademide Kadın Çalışmaları Birimi

KADINLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ VE KADIN İSTİHDAMI

SEMPOZYUM

13 Aralık 2017

YÖK-ANKARA

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ
İncitaşı Sokak No:10
06510 Beşevler / ANKARA
Tel: 0(312) 213 66 55

İÇİNDEKİLER

Önsöz .....



Önsöz

21. yüzyılda toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları kamusal alanda devlet tarafından uygulanmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve adaleti, demokrasinin temel bir ilkesi, kalkınmanın ve refah toplumunun en önemli ögelerinden biridir. Bu anlayış ulusların insan hakları belgelerinde, uluslararası sözleşmelerde ve yasalarda yer almaktadır. Bu alanda hukuki zeminin güçlendirilmiş olmasına rağmen, bu hakların hayata geçirilmesinde, uygulamada ciddi zorluklar, adaletsizlikler yaşanmaktadır.

Yükseköğretim Kurulunda bu hassasiyetler dikkate alınarak 29/05/2015 tarihinde Akademide Kadın Çalışmaları Birimi kurulmuş ve bu alanda çalışmalar yapacak bir komisyon oluşturulmuştur. Bu konuda üniversitelerde ve akademik alanlarda yapılacak çalışmalar Türkiye'nin geleceğine yönelik güçlü istekleri ifade etmektedir. Üniversitelerimizde okuyan öğrencilerimizin %43'ü kız öğrenciler, genç akademisyenlerimizin %40'ı da kadınlardan oluşmaktadır. Geleceğin Türkiye'sinde söz sahibi olacak bu neslin, kadınların ve erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının insan haklarının korunmasına yönelik bilinçli bir duyarlılıkla yetişmesi son derece önemlidir. Yükseköğretimde kadın çalışmalarının nihai hedefi kadınların sosyal ve ekonomik konumlarını güçlendirmek, ülke ekonomisine katkılarını artırmak, karar mekanizmalarında, liderlik konumlarında varlıklarını desteklemektir.

Ülkemizde kadınların iş gücüne katılım ve istihdam oranlarının 2018 yılı sonunda %34.9'a, 2023 yılında %41'e yükseltilmesi hedeflenmiştir. Üniversitelerimizin meslek yüksekokullarında okuyanların neredeyse yarısı kız öğrencilerdir. Yetiştirdiğimiz bu değerlerin ülke ekonomisine katkısı 2016-2017 eğitim-öğretim yılında üniversitelerimiz, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ilgililerinin katılımı ile üç ayrı panelle çalışılmıştır. Bu katkılarından dolayı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarıeroğlu ve değerli bürokratlarına teşekkürlerimi sunarım.

Meslek Yüksekokullarından mezun olan kızların, sürdürülebilir ekonomiye daha etkin bir şekilde katılımının sağlanması amacıyla Yükseköğretim Kurulu'nda yaklaşık 400 kişinin katılımıyla kapsayıcı bir sempozyum planlanmıştır. Genel hatlarıyla kadınların mesleki eğitimdeki yerini, önemini, karşılaştıkları sorunları, çözüm yollarını ve Türkiye'de bu konunun mevcut durumunu inceleyen çeşitli üniversitelerimizden 30'a yakın çalışma, bu sempozyumda poster ve sözlü sunum olarak yer almıştır. Sempozyum çalışmalarında başarılar diliyorum.

Saygılarımla...

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

ADIYAMAN TURİZMİNİN GELİŞİMİNDE KADIN İSTİHDAMI VE MESLEKİ EĞİTİMİN ROLÜ

Yrd. Doç. Dr. İsmail UKAV, Doç. Dr. Çiğdem SABBAĞ

Adıyaman Üniversitesi

Özet

Kalkınma özellikle gelişmekte olan ülkelerin en önemli amaçları arasında bulunmaktadır. Toplumun ekonomik, toplumsal ve sosyal-kültürel yönlerden geldiği aşamalar kalkınmanın göstergeleri olarak tanımlanmaktadır. Bu açıdan toplumun bütün katmanlarıyla kalkınma hedefine odaklanması gerekmektedir. Ülkelerin kalkınmasında eğitimli insan gücünün istihdam edilmesi önem taşımaktadır. Çünkü eğitimli bireylerin verimliliklerinin daha yüksek olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda toplumun yarısını oluşturan kadının ülke kalkınmasına olan katkısı, kadının eğitim sürecine ve istihdama daha fazla katılmasına bağlıdır. Özellikle kadınların mesleki eğitimine önem veren ülkelerin kalkınması daha hızlı olabilmektedir. Ülke kalkınmasına katkı sağlayan sektörlerden birisi de turizm sektörüdür. Son yıllarda; gelir yaratıcı, istihdam artırıcı, cari açığı kapatma, bölgelerarası dengesizliği kaldırma vb konularda yarattığı ivme ile sektörün önemi giderek artmış ve bu önemine paralel olarak kalkınma planlarında sektöre daha geniş bir şeklide yer verilmiştir. Turizm ile birlikte yerel kalkınmanın sağlanması için bölgesel ihtiyaçların göz önüne alınması gereklidir. Bölge ihtiyaçlarının öncelik sırasına göre belirlenmesi ve bunların bir plan dahilinde gerçekleştirilmesi ülke kaynaklarının verimli ve etkin kullanılması açısından gereklidir. Bu kapsamda ilgili bölgenin birçok özelliği değerlendirilmelidir. Bunlardan birisi de yörenin çekicilik özelliğine sahip olmasıdır. Bu durum özellikle dezavantajlı yöreler açısından önem taşımaktadır. Turistik çekiciliği olan, ancak kalkınmada geri kalmış şehirlerden biri de Adıyaman'dır. Adıyaman, Nemrut dağı Tümülüs'ünü sınırları içinde barındırdığından dünya kültür mirasının önemli merkezlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Geçmişte birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Adıyaman arkeolojik birikimin yanında önemli tarımsal potansiyele de sahiptir. Ayrıca, geleneksel el sanatları çeşitliliği, yöresel yemekleri ve bitki örtüsü çeşitliliği ile oldukça zengin coğrafi özellikleri bünyesinde bulundurmaktadır. Bölgenin ülke turizminde yer alması ancak yeni iş olanaklarının yaratılarak yörede yaşayan insanların ekonomik ve sosyal durumlarının iyileştirilmesi ile sağlanabilir. Türkiye geneline bakıldığında kendi öz varlıklarını değerlendirip, turistik destinasyon merkezi haline gelen bazı şehir ve ilçeler bulunmaktadır ki, bunların çoğunluğu kadınlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Geleneksel yiyecek üretimleri, gümüş işçiliği, dokumacılık, çömlekçilik, sepetçilik, semercilik gibi el sanatlarıyla hediyelik eşya kültürü yörede yaşayan ev hanımlarınca yapılmaktadır. Bu üretimlerin hem aile ekonomisine hem de bölge ekonomisine katkı sağlaması amacıyla kadınlara yönelik eğitimin yaygınlaştırılması ve girişimcilik konusunda yönlendirilmeleri konusunda çalışmaların planlanması gerekmektedir. Bu kapsamda bölge ya da şehirlerin kalkınmasında kadın girişimciliğine önem verilmesi ve kadınların bu açıdan eğitilmesinin gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada mesleki eğitimin kadın istihdamı açısından önemini ortaya konulmuş, Adıyamanlı kadınların özellikle turizm sektörüne yönelik istihdamlarını sağlayacak alanlar belirlenmiştir. Bu amaçla, daha önce konu ile ilgili yapılmış teorik ve ampirik çalışmaların bulguları değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur.

ADIYAMAN'DA YEREL DEĞERLERE BAĞLI MESLEKİ EĞİTİMİN KIRSAL KADININ GÜÇLENDİRİLMESİNDEKİ ÖNEMİ

Doç. Dr. Çiğdem SABBAĞ, Öğr. Gör. İlkay ÇELİK

Adıyaman Üniversitesi

Özet

Ulusal ve uluslararası birçok örnekte kadınların çalışma hayatına etkin katılımının ülke sosyo-ekonomik yapısını olumlu etkilediği görülmüştür. Aile ve ülke ekonomisinde ekonomik katkısı istenen düzeyde olmayan kadınlara çalışma imkânlarının yaratılması işsizliği ve yoksulluğun azaltılmasına katkıyı sağlayacaktır. Türkiye'de kent hayatında kadının ekonomiye etkisi artarken kırsal kesimde belirgin azalmalar söz konusudur. Bunun dışında ücretsiz tarım işçisi konumundaki kadınlar mekanizasyon, tarımsal üretim deseninin sınırlı olması gibi nedenlerle topraktan uzaklaşarak zorunlu ev kadınlığına yönelmektedir. Bu olumsuzlukların giderilmesi kapsamında yörenin coğrafi ve kültürel olanaklarını temel alan özgün mesleki eğitimler ile kadınların tüketici durumundan üretici durumuna gelmeleri sağlanmalıdır. Eğitim kapsamının saptanması için tabandan gelen isteklerin göz önüne alındığı çalışmaların daha başarılı olduğu bilinmektedir. Bu amaçla toprak, iklim ve demografik yönden fırsatlara sahip olan Adıyaman'ın merkeze bağlı kırsalda yaşayan tarımsal faaliyetler ile uğraşan ve günün büyük bir çoğunluğunu evde geçiren 10 kadın ile görüşme yapılmıştır. Kadınların tamamı herhangi bir meslek konusunda eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılanlar, kendilerini yakın hissettikleri tarımsal üretim konusunda bilgilendirilmeye ihtiyaçları olduğunu dile getirmişlerdir. Bunun dışında tarımsal üretimde arta kalan zamanlarda gıda üretimi (yoğurt, peynir, konserve, reçel, turşu) ve unutulmaya yüz tutan el sanatları (kilim, örgü, nakış, takı) ürünleri konusunda da uygulamalı eğitim almak istediklerini dile getirmişlerdir. Büyük bütçe ve zaman kaybına yol açmayacak söz konusu eğitimler sonrasında kadınlar üretecekleri ürünlerin satışını yaparak hem aile ekonomisine katkı sağlamış olacaklarını hem de eşlerine bağımlı bir hayat yaşamayacaklarını kendi ayakları üzerinde duran güçlü kadınlar olacaklarını ifade etmişlerdir. Çalışmada umut verici diğer bir olgu da kadınların eşlerinin ve/veya babalarının da bu konuda istekli olduğunu belirtmeleri olmuştur. Yerel değerler temelinde alınacak mesleki eğitimler sonrasında kadınların bir araya gelip birlik oluşturmaları ile de karşılaşabilecekleri olası sorunları ortak kararlar yoluyla çözebileceklerdir. Ayrıca girişimci faaliyetler kadınlara daha fazla güç kazandıracaktır. Sonuç olarak bölgede halkın eğitim istekleri kısa sürede meyve verecek (başarılı olacak ve pozitif değer kazandıracak) bir potansiyele sahip olduğu görülmüştür. Söz konusu potansiyel değerlendirildiğinde aralarında sağlıklı gıda üretimi, zengin ürün çeşitliliği, uygun arazi kullanımı, kente göç baskısının azalmasının da olduğu birçok konuda olumlu gelişme sağlanmış olacaktır.

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE PROGRAMLAMA ALANINDA KADIN

Öğr. Gör. Aslı YAZAĞAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Kadınların teknoloji alanında başarılı olamayacağı ile ilgili genel bir ön yargının var olduğu bilinmektetir. Teknoloji ile ilişkili meslekler genelde erkek egemen, kadınlar tarafından tercih edilmeyen bir alan olarak ifade edilir. Türkiye hanelerde bilişim teknolojileri kullanımı anketinin 2017 sonuçlarına bakıldığında, erkeklerin bilgisayar kullanım oranı %65,7 iken kadınların %47,7; erkeklerin internet kullanım oranı %75,1 iken kadınların %58,7'dir. Bilgisayar ve internet kullanımlarının erkeklere göre az olması, kadınların bu alanda yetersiz olduğu anlamını taşımazken, Türkiye'de önemli e-ticaret şirketlerin, trendyol.com, bebeshop.com, evmanya.com kurucularının kadın olması, kadınların bu alanda desteklenmelerinin önemini vurgulamaktadır.

Bilgisayar programcılığının tarihine bakıldığında, 1970 yıllarında ilk programlama dilini bir kadının geliştirdiği, üstelik bu dönemlerde bilgisayar programlamanın genç kadınlarla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu durumun 1980 yıllarında kişisel bilgisayarların evlere girmesiyle değiştiği, erkeklerin bilgisayarlarla daha fazla vakit geçirmesi ve erkek çocuklarına oyuncak olarak bilgisayar hediye edilmesi vb. durumlar ile toplumsal önyargıların oluştuğu tahmin edilmektedir. Günümüzde bilgisayar programlama konusu küresel olarak önem verilen bir konu olup özellikle kız çocuklarının bu alanda desteklenmesi için yatırımlar yapılmaktadır. 2000'li yıllar itibariyle kadın programcıların ve yöneticilerin yahoo, google gibi büyük teknoloji şirketlerinde rol almaya başlaması ile bu alanın erkek egemen bir alan olması konusundaki ön yargı kırılmaya başlamıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'de bilgisayar programlama alanına ara eleman yetiştirmek amaçlı kurulan bilgisayar programlama bölümlerinde çalışan öğretim elemanının cinsiyet oranları araştırılmış, ayrıca doğu karadeniz bölgesinde programlama alanında okuyan kız öğrencileri için bilgisayar programlamaya tutum ölçeği uygulanmıştır.

YÖK sisteminde kayıtlı Vakıf ve Devlet üniversitelerindeki toplam 272 Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Programcılığı ve Teknolojileri bölümlerindeki kadın ve erkek öğretim elemanları sayıları elde edilmiş, kadın öğretim elemanı sayısının alandaki toplam öğretim elemanlarının sadece %20'sini oluşturduğu görülmüştür. Bunun yanında, Rize, Trabzon ve Artvin şehirlerindeki Meslek Yüksek Okullarının Bilgisayar Programcılığı bölümü 2. sınıf öğrencilerinden olan 13 kız öğrenci üzerinde "Bilgisayar Programlamaya Karşı Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Bu öğrencilerin %60'ı bilgisayar programlama problemlerini çözmede kendine güvendiğini, bir programlama problemi ile karşılaştığında onu çözünceye kadar uğraşacağını, %40'ı ise bu konuda kararsız olduğun belirtmiştir. Öğrencilerin %23'ü birçok dersin üstesinden geldiği halde programlama problemlerinde becerisinin olmadığını, yine %23'ünün bu konuda kararsız olduğunu söylemiş, %75'i programlamanın değerli ve faydalı olduğunu, sonraki çalışmalarında programlamaya ihtiyacı olacağını ve iş bulmasında yardımcı olacağını belirtmiştir. Öğrencilerin %30'u bir program üzerinde çalışmaya başlarsa durmakta zorlanacağını, hemen anlayamadığı bir bilgisayar programlama problemlerinin kendisini kamçılayacağını ifade etmiştir. Özellikle yükseköğrenimdeki bilgisayar programlama alanında kadın öğretim elemanlarının sayısının artırılması, bunun kız öğrenciler için örnek olması ve tutumların değiştirilmesi için kız çocuklarının bu alanda desteklenmesi küçük yaşlardan itibaren devlet tarafından teşvik edilmelidir.

CİNSİYETE DAYALI MESLEKİ AYRIMCILIK: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Meltem INCE YENILMEZ

Yaşar Üniversitesi

Özet

Kadınlar geçmişten günümüze üretimin her aşamasında yer almışlardır. Gerek aile içerisinde gerekse ülke ekonomisine katkı sağlamaya çalışan kadınlar işgücü piyasasında etkin konumda olabilmek için oldukça zorlu koşullardan geçmiş ve mücadele etmişlerdir. Literatürde kadınların karşılaştığı zorluklara değinilmiş ve çeşitli politikalar önerilmiştir. Bu zorlukların en önemli nedeni -mesleki, kültürel, sosyolojik, ekonomik- cinsiyete dayalı ayrımcılıktır. Önemli bir etmen olan cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılık kadınların iş piyasasında yeri açısından oldukça önem teşkil etmektedir. Kadınların iş hayatında konumunun güçlendirilmesi ekonomik kalkınma üzerinde etkisi olması açısından, istihdam politikaları ve belki de yeni yasalar ile iyileştirme yapılmalıdır. Bu çalışmada, ülkemizde kadınların iş hayatında karşılaştığı cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılığın nedenleri üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın amacı ise çalışan ya da çalışma piyasasında yer almak isteyen kadınların iş piyasasındaki konumlarının iyileştirilmesi için uygulanması gereken istihdam politikalarını incelemektir.

DÜNYANIN İLK KADIN MESLEK ÖRGÜTLENMESİ: BACIYAN-I RUM

Yrd. Doç. Dr. Fatma ÇELİK, Yrd. Doç. Dr. Selma BOYACI, Ok. Havvaana KARADENİZ, Öğr. Gör. Nihal GÜRLEK ÇELİK

Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Anadolu Kadınlar Birliği anlamına gelen Bacıyan-ı Rum; ilme, sanata ve ahlaka son derece önem veren Ahilikte, kadının, sosyal ve ekonomik hayattaki önemini artırmak amacıyla, Fatma Bacı tarafından XIII. yüzyılın ilk yarısında kurulmuştur. Bacıyan-ı Rum örgütlenmesini gerçekleştiren Fatma Bacı, ünlü Mutasavvıf Şeyh Evhadüddin Kirmani'nin kızı ve aynı zamanda Ahilik Teşkilatının kurucusu olan Ahi Evran'ın eşidir. Fatma Bacı, eşinden esinlenerek kadınların da ekonomik, kültürel ve askeri bakımdan toplum hayatında aktif rol üstlenmelerini sağlamaya çalışmıştır. Bu amaçla yola çıkan Bacıyan-ı Rum örgütlenmesi, işe öncelikle eğitim sistemiyle başlar. Üyelere yamak, çırak, kalfa ve usta sıralaması doğrultusunda sıkı bir mesleki uygulamalı eğitim verilir. Mesleki eğitimin yanında zaviyelerde üyelere dinî, ahlaki ve güncel hayatla ilgili bilgiler verilmesi ve bunun yanı sıra kadınlara binicilik, atıcılık gibi pek çok alanda eğitim verilmesi ile onlara askeri yetenek de kazandırılır. Bacıyan-ı Rum, kadınlara keçecilik, halı ve kilim dokumacılığı, nakışçılık, örgücülük gibi konularda meslek eğitimi verirken aynı zamanda yetim ve kimsesiz genç kızları himayesine almış, onların eğitimleri ile de meşgul olmuştur. Ayrıca Ahiyan-ı Rum'un sloganı "Eline, diline, beline sahip ol" iken Bacıyan-ı Rum örgütünün sloganı ise "İşine, aşına, eşine sahip ol"dur. Birçok Batılı araştırmacı, tarihin o döneminde Anadolu'daki kadınların bir araya gelerek bugünkü anlamda bir sivil toplum örgütü kurmalarını hayretle karşılamıştır. Özellikle Alman araştırmacı Franz Taeshner, o çağlarda Türk kadınının böyle bir sivil toplum örgütünü kuracak kadar bilinçli olabileceğine akıl erdiremediğinden, Ahilik teşkilatı ile aynı dönemde kurulan böyle bir kadın örgütlenmesinin varlığına inanamamıştır.

GEMİADAMI OLARAK İSTİHDAM EDİLECEK KADINLARIN ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN VE BAŞARI SEVİYELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Dinçer BAYER, Öğr. Gör. Öznur ŞAHİN NARDALI

Piri Reis Üniversitesi

Özet

Daha önceleri tamamen erkekler tarafından yapılmış olan işlerde günümüzde kadınlar da görünmeye başlamışlardır. Denizcilik bu tür iş sahalarından biridir. Gemilerde fiilen çalışan kadınların sayısı gittikçe artmaktadır. Ancak buna rağmen denizcilik yine de erkek egemen bir meslek olma özelliğini sürdürmektedir. Bundan dolayı, gemilerde çalışan kadınlar, yaptıkları işlerin, çalıştıkları ortamın ve işten beklenen çıktıların erkeklere göre düzenlenmiş olmasından dolayı zaman zaman güçlükler çekmektedirler. Mesleki bu güçlük eğitim kurumlarına da yansımaktadır. Bu olumsuzluklardan dolayı, denizcilik mesleğine yönelik eğitim veren yükseköğretim kurumlarını erkeklerle kıyaslandığında daha az sayıda kadın tercih etmektedir. Gemide çalışacak kadınlar, denizcilik sektörü için eleman yetiştiren yükseköğretim kurumlarında toplumsal yapının değer ve önyargılarından kaynaklanan bir şekilde sorunlar da yaşamaktadırlar. Bu çalışmada; gemilerde çalışmak üzere eleman yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki denizcilik programlarının kadınlar tarafından tercih edilebilirliği, kadın öğrencilerin bu yükseköğretim kurumlarında çektikleri güçlükler ve kadın öğrencilerin kıyaslamalı başarı durumları bir yükseköğretim kurumunda yapılan alan çalışmasına dayalı olarak değerlendirilmektedir. Çalışma, temel kavramları açıklayacak, kadının denizcilik sektöründeki çalışma olanaklarına, çalışma şartlarına ve eğitim esnasında karşılaşılan güçlüklere ilişkin olarak yazında kapsanmış olan bilgileri içerecek, İnceleme bölümünde kadınların denizcilik programlarını tercih etme ve okul başarılarına ilişkin kayıtlar ve istatistiki bilgiler ile eğitim esnasında karşılaşılan güçlüklere ilişkin alan çalışmasından faydalanılacaktır. Çalışma sonunda, ulaşılan alt sonuçlar, çıkarsamalar ve değerlendirmeler ile geleceğe ilişkin öneriler yapılacaktır. Bu çalışma; kadın ve erkek arasındaki güç ilişkisi veya cinsiyet ayrımcılığı gibi politik veya kültürel konuların dışında tamamıyla kadının kamu önünde erkeklerle eşit koşullarda yer alması farkındalığının sağlanmasına yönelik olarak yapılacaktır.

GÜMÜŞ ELLER HAYATI İŞLİYOR

Yrd. Doç. Dr. Sonyel OFLAZOĞLU

Mustafa Kemal Üniversitesi

Özet

Çalışmanın amacı; Hatay İl'inin mesleki eğitimin kalitesini arttırarak eğitim ve işgücü piyasası arasındaki bağı güçlendirmek, bu sayede özellikle kız çocuklarının meslek liselerine gitme ve okula devam oranlarını arttırmaktır. Çalışma; Hatay Erol Bilecik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Mustafa Kemal Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi ortaklığı ile "Kızlar İçin Meslek Lisesi, Anne-Babalar İçin Kariyer Meselesi" başlığıyla Avrupa Birliği projesi olarak hazırlanmış ve kabul almış bir proje çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Hatay ilinin tüm ilçelerinde kız çocuklarının meslek liselerine gitme ve okula devam oranlarını arttırmak için meslek lisesi öğretmenleri, üniversite öğretim elemanları ile birlikte ailelere yönelik meslek lisesi eğitimin önemi hakkında bilinçlendirme çalışmaları yapılmıştır. Hatay ili merkez ve ilçelerinde herhangi bir nedenle eğitimi bırakmış, okula devam etmeyen, edemeyen, devamsızlık oranı yüksek ya da okulu bırakma eğilimi olan en az 1.500 kız çocuğu ve 5000 anne babaya ulaşılması hedeflenmiştir. Ayrıca Hatay İl'inin tarihsel sürecinde oldukça önemli bir yer tutan altın ve gümüş işleme zanaatının yok olmaya yüz tutması ve bu sanatın kız çocukları için yeni bir girişimcilik alanı olması vesilesi ile okula devam konusunda ikna edilen kız öğrenciler için altın-gümüş işleme sınıfı oluşturulmuştur. İlgili kursun sonunda kız öğrencilere bu alanda kariyerlerini geliştirebilmeleri için girişimcilik ve kariyer planlama seminerleri düzenlenmiştir. Çalışma sonucunda; belirlenen hedeflere ulaşılmış, meslek liselerine kazandırılan kız çocuklarına altın-gümüş işleme eğitimleri verilmiş ve Hatay İl'inin yok olmaya yüz tutmuş mesleki kabiliyet alanlarının yaşaması sağlanarak artı değer oluşturulmuştur.

HALK EĞİTİMDE ÇALIŞAN PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN KADINLARIN MESLEKİ EĞİTİMLE GÜÇLENDİRİLİMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Yağmur SOYLU, Yrd. Doç. Dr. G. Songül ERCAN, Doç. Dr. Özlem BELKIS,

Ezgi DURDAĞI, Prof. Dr. Didem M. SİYEZ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Özet

Amaç: Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2014-2016 yılları arasındaki verileri incelendiğinde, kadınların istihdam oranının erkeklerin istihdam oranının yarısından az olduğu görülmektedir (TÜİK, 2016). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'nda (2008-2013), kadınların iş gücüne katılımını arttırmaya yönelik çabaların hızlandırılması gerektiği vurgulanmakta, mesleki eğitimin öneminden bahsedilmektedir. Bu noktada, mesleki eğitim alarak iş gücüne katılımlarının sağlanmasının kadınların güçlendirilmesindeki kritik rolü ön plana çıkmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmanın amacı Halk Eğitim Merkezi'nde çalışan psikolojik danışmanların kadınların mesleki eğitimle güçlendirilmesine yönelik görüşlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada veriler standartlaştırılmış açık uçlu görüşme tekniği ile halk eğitim merkezlerinde görev yapan 7 psikolojik danışmandan elde edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda halk eğitimde çalışan psikolojik danışmanlara 7 adet açık uçlu soru yönlendirilmiştir:

Bulgular: Halk Eğitim Merkezleri'nde genel anlamda mesleki ve teknik, sosyal, kültürel ve okuma yazma kurslarının olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların %28,6'sı cinsiyet sınırlaması olan kursların olduğundan (takı ve ahşap boyama kursu, okul öncesi öğretmenliği gibi), %42,8'i cinsiyet sınırlaması olan kursların olmadığından ve %28,6'sı ise cinsiyet sınırlaması olmamasına rağmen sadece kadınların katılmayı tercih ettiği kursların (iğne oyası, dikiş nakış, takı tasarım gibi) olduğundan bahsetmişlerdir. Kurslara devam etmede kadınların yaşadıkları güçlükler sorulduğunda, öncelikle çocukların bakımı ile ilgili yaşanan zorluklar (%85.7), kadınların eşlerinden izin alamamaları (%71.4), ev işleri (%42.9) ve bunlara ek olarak eğitim seviyesinin düşüklüğü, kurs masraflarını karşılayamama, ulaşım ve saat sıkıntıları vurgulanmıştır. Eğitim sonrası kadınların en çok istihdam edildikleri kursların, çocuk gelişimi ve eğitimi (%71.4), hasta ve yaşlı hizmetleri (%71.4), bilgisayarlı muhasebe (%42.9), aşçılık/pastacılık (%42.9) başta olmak üzere kuaförlük, giyim ve el sanatları olduğu görülmüştür. Son olarak, çocuk bakımının ve ev işlerinin aksaması (%100), kadınların yeni bir işe başlamaları (%42.9) ve kursla ilgili yaşanan sıkıntıların (%42.9) kadınların başladıkları kursları bırakma nedenleri arasında yer aldığından bahsetmişlerdir.

Tartışma: Araştırmanın bulgularına göre halk eğitim merkezlerinde açılan kurslara katılımda herhangi bir cinsiyet sınırlaması olmamasına rağmen bazı kurslara sadece kadınların katılmayı tercih ettikleri belirtilmiştir. Gerek Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'nda (2008-2013) gerekse de BDPT'nın Türkiye'de kadınların işgücüne katılımı ile ilgili raporunda kadınların iş gücüne katılımlarının ve mesleki eğitim almalarının kadınların güçlendirilmesi açısından önemli olduğuna yönelik bilgiler, araştırmaya katılan tüm psikolojik danışmanların halk eğitim merkezlerinde mesleki eğitim almanın kadınları güçlendirmede etkili olduğu görüşleriyle örtüşmektedir.

KADIN BALIKÇILAR VE MESLEKİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Öğr. Gör. Huriye GÖNCÜOĞLU BODUR, Prof. Dr. Vahdet ÜNAL

Ege Üniversitesi

Özet

Balıkçılık mesleği, erkek-egemen bir meslek olarak kabul edilse de Ege ve Akdeniz kıyılarında süregelen geleneksel küçük ölçekli balıkçılıkta kadın ve erkeğin birlikte avcılık yaptığı bilinmektedir. Koşulların, aile balıkçılığı için mükemmel uygunluk sağladığı bu bölgelerde kadın balıkçıların, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatın önemli bir parçası olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra kadın balıkçılar, ailelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesinde birçok rol (eş, anne, balıkçı, yaşlı bakımı, balık satışı, ev işleri vb.) üstlenmiştir. Yetersiz ve çoğu zaman düzensiz seyreden balıkçılık geliri, kadın balıkçıların üzerindeki yükü arttırmaktadır. Diğer yandan kadın balıkçıların "görünmeyen varlıklarıyla", geleneksel balıkçılığın ve balıkçılık mesleğinin sürdürülmesinde önemli potansiyel rolleri vardır. Ancak düşük eğitim düzeyi ve mesleki eğitim eksikliği bu potansiyelin açığa çıkmasının önünde engel oluşturmaktadır. Bu çalışma, kadın balıkçıların geleneksel aile balıkçılığında toplumsal cinsiyet rollerini örneklemekte ve "mesleki eğitimin" balıkçılığın sürdürülebilirliği üzerindeki etkisini tartışmaktadır. Çalışmanın materyalini, Türkiye denizlerinde avcılık yapan kadın balıkçılarla ilgili resmi istatistiki veriler ile yazılı ve görsel çalışmalar (tez, makale, proje raporu, belgesel vb) oluşturmaktadır. Mevcut çalışmalar kadın balıkçıların ortalama dört yıl eğitim aldıklarını, hiçbir mesleki eğitimlerinin olmadığını ve bulundukları bölgelerdeki su ürünleri kooperatiflerine ortak olma oranlarının çok düşük olduğunu göstermektedir. Bu özellikleriyle kadın balıkçıların balıkçılık yönetimiyle ilgili karar alma süreçlerinin tamamen dışında kaldığı görülmektedir. Sonuç olarak, kadın balıkçılar temeli eğitim eksikliğine dayanan birçok sorunun etkisi altında balıkçılık mesleğini sürdürmeye çalışmaktadır. Kadınların hem mesleklerini daha iyi sahiplenebileceği hem de sahip oldukları potansiyeli harekete geçirebilecek, destekleyici "mesleki bir eğitime" ihtiyaçları vardır. Bu mesleki eğitim ile birlikte, balıkçılıktaki görünmez işgüçlerini görünür kılmaları, kıyı kırsalındaki zorlu ekonomik-sosyal koşullara uyum sağlamaları ve karar alma süreçlerine dahil olabilmeleri mümkün olacaktır.

KADININ MESLEKİ SESLENİŞ UNSURU OLARAK MİKRO GİRİŞİMCİLİK

Öğr. Gör. Mehmet KAPLAN, Öğr. Gör. Berna TURAK KAPLAN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Kadının mesleki eğitimlerle desteklenmesi, mevcut olan/olası yeteneklerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi için girişimcilik faaliyetlerinin önemli olduğu bilinmektedir. Bu önemin farkındalığı kalkınmanın gücü ve etkinliği açısından stratejik niteliktedir. Mikro girişimcilik kadınların mesleki olarak geliştirilmesi, yoksulluğun giderilmesi, işsizliğin azaltılması, ekonomik ve sosyal dokunun geliştirilmesi için önemli olmaktadır. Bu çalışmanın amacı kadının mesleki bir sesleniş unsuru olarak meslek olarak öğrendiklerini ve dahası olan bilgilerini geliştirmesine yönelik mikro girişimcilik faaliyetleri konusunda desteklenmesini içeren fikirlerin ortaya konması ve olan çalışmaların bir izdüşümünün yapılmasıdır. Bu anlamda çalışmanın teorik çerçevesi mikro girişimcilik üzerine kuruludur. Buradan hareketle Türkiye'deki mevcut durum örnekleri değerlendirilecek ve buradan sonuç ve öneriler üretilecektir.

KADINLARA YÖNELİK MESLEKİ EĞİTİMLERDE GÜÇLENDİRMEYİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Arş. Gör. Elif Sinem ARIKAN, Arş. Gör. Semih SÜTÇÜ, Arş. Gör. Cihan ASLAN

Ankara Üniversitesi

Özet

Çalışmanın amacı; kadınların güçlendirilmesi için elzem görünen istihdama katılımın sağlanması için kadınlara verilecek mesleki eğitimin, mesleğin teknik özellikleri yanında güçlendirmenin diğer boyutlarını da kapsayacak biçimde geliştirilmesinin önemini ortaya çıkarmaktır. Böylece çeşitli kamu kurumları, özel sektör ya da sivil toplum kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirilen mesleki eğitimin içeriğinin, kapsamının genişleteceği bir model geliştirmek üzere bir perspektif geliştirilmesine olanak sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında kadınların güçlendirilmesini çeşitli boyutlarıyla ele alınması ve bu boyutların mesleki eğitim için uygulanmak üzere derlenmesi amacıyla güçlendirmenin çeşitli boyutları, bunların kadınların yaşamları üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

Güçlendirmenin çeşitli boyutları bulunmaktadır. Bunlardan ilki kadınların istihdama katılması ekonomik anlamda güçlenmesidir. Bu bağlamda öncelikle kadınların işgücüne katılmaları beklenmektedir. Bu kadınların kaynaklara erişmesi, kendi yaşamları üzerindeki kontrol kapasitesini geliştirmesi ve stratejik yaşam tercihleri üzerinde kontrol sağlamaları için gerekli görünmektedir. Kadının ekonomik olarak güçlenmesi son yıllarda önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak şirketler, bağışçılar ve sivil toplum kuruluşları kadınların ücretli bir işe girmesini güçlendirmenin temel bileşeni olarak ele almışlardır. Bangladeş, Mısır ve Gana'daki araştırmaları kadınlara düzenli bir ücret ödendiğinde ve gelirleri üzerinde kendi kontrolleri bulunduğunda istihdama katılımın kadınları güçlendirdiğini bulgularmıştır. Güçlendirmenin kadınlarda öz güveni, ilişki kurmayı ve öz farkındalığı geliştirmesi beklenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre ücretli bir işte çalışmak kadınların yaşamlarının diğer alanlarında pozitif etki yaratmada kilit bir öneme sahiptir.

KADINLARIN İŞ HAYATINDA BAŞARILI OLMALARI İÇİN MESLEKİ EĞİTİMİN ÖNEMİ, KADINLARIN KARİYER ENGELLERİ VE ÇÖZÜM YOLLARI

Zeynep Banu DALAMAN, Fulya ODUNCU

Altınbaş Üniversitesi

Özet

Dünyanın birçok ülkesinde teknoloji ve bilimin her gün gelişim göstermesiyle birlikte bilgi toplumlarını oluşmaktadır. Küresel rekabet ortamının oluşmasıyla birlikte bilgi, teknoloji ve bilimin önemi giderek artmaktadır. Günümüzde mesleki eğitim, teknoloji, bilgi ve bilimin iş hayatının temel parçası haline gelmesiyle ihtiyaç duyulan bir eğitim alanı haline gelmiştir. İş hayatında ulusal ve uluslararası platformda başarılı olabilmek için teknolojik gelişmelere uyumlu ve mesleki alanda eğitimli kişilere talep artmaktadır. Eğitim alma imkânı sadece erkeklerin değil, kadınlarında doğal hakkıdır. Dolayısıyla dünyanın her yerinde kadınların eğitim almaları ve iş gücüne katkı sağlaması ile ilgili çok çeşitli stereotipler bulunmaktadır. Ancak yapılan araştırmalarda kadınlar eğitimsiz oldukları için çalışma konusunda yetersiz görülmektedir. Kadınlar kırsal kesimlerde anne, eş ve yaşlılara bakan kişiler olarak görülürken, kentteki kadınlar kırsal da yaşayan kadınlara oranla daha şanslıdır. Kentte yaşayan kadınlar kırsalda yaşayan kadınlara oranla eğitim ve iş gücüne katılma fırsatlarından daha fazla yararlanmalarına rağmen yeterli eğitim alamamakta ve statü bakımından nitelikli işlere girememektedir. Dolayısıyla part-time işlerde çalışan çok sayıda kadın bulunmaktadır. İş gücüne katılım oranları değerlendirildiğinde; genellikle kadınların tarlada, evde veya kısa süreli işlerde çalıştıkları görülmektedir. Ekonomik gelirleri düşüktür ve birçok sosyal imkândan yararlanamamaktadır. Kadınların bahsettiğimiz olumsuz durumları yaşamaması için öncelikle sosyo-kültürel yapının değişmesi gerekmektedir. Toplum cinsiyet eşitliğini desteklemeli ve kadının sadece ev işlerinde değil iş hayatında da iyi yerlere gelebileceğini bilmelidir. Böylece meslek sahibi olan kadınların özgüvenleri de yüksek olacaktır. Küçük kız çocuklarının eğitimlerin yapılacak yatırımlar ileride toplumunun geleceğinin de garanti altına alınması demektir. Dünya'da ve özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde titizlikle durulması gereken bir konudur. Eğitim düzeyleri düşük ve iş hayatında var olamayan kadınlar anne olduklarında gelecek nesilleri yetiştirme konusunda da eksiklikler yaşayacaklardır. Kadınlar bu sebeplerden dolayı küçük yaşta eğitilmeli ve meslek sahibi olabilmeleri için özellikle mesleki eğitime yönlendirilmelidir. Çalışmada kadınların iş hayatında başarılı olmaları için mesleki eğitimin önemi, kadınların kariyer engelleri ve çözüm yolları üzerinde durulacaktır.

KIZ ÇOCUKLARI VE KADINLARIN EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Betül GIDIK, Doç. Dr. Hüseyin SERENCAM

Bayburt Üniversitesi

Özet

Eğitimin her geçen gün biraz daha gelişmesi ve değer kazanması ile birlikte kız çocukları ve kadınların eğitimi konusunun da önemi artmaktadır. Önümüzdeki yıllarda özellikle kız çocuklarının iş hayatında önemli rol almalarını sağlayacak bununla birlikte ülke ekonomisi ve kalkınmasında görevli olmalarına yardımcı olması beklenen kız çocuklarının ve kadınların eğitimi son zamanlarda en öncelikli konulardan biridir. Ülkemiz eğitim alanındaki olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacı ile birçok çalışma başlatmıştır. Bu çalışmalarda kadınlar ve erkeklerde okur-yazar oranının %100'e ulaşması amaçlanmaktadır. Bir ülkenin her alanda en güçlü ve en iyi durumda olabilmesi ancak kadın-erkek ayırımı yapmadan herkese iyi bir eğitim sağlamış olması ile mümkün olduğu fikri giderek yaygınlaşmaktadır. Kız çocuklarının eğitime katılması, sağlayacağı bireysel kazanımların yanı sıra hem ülkemizin refah seviyesi, hem de kadınların hayat standardı açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ülkelerin kalkınmasının kadının eğitim düzeyine paralel olarak gelişme gösterdiği düşünülürse kız çocuklarının eğitiminin önemli tekrar vurgulanmış olur. Her toplumda olduğu gibi eğitim yönünden kadının Türk toplumunda da çok önemli bir yeri vardır. Kadınlar millî kültür değerlerini öğrenerek ve bunları benimsemenin yanı sıra gerekli eğitimleri de alarak, gerek aile içinde, gerekse toplum içindeki görevlerini daha iyi yerine getirebilirler. Bu gibi özellikleri kazanan kadınlar, sosyalleşerek toplumdaki yerini geliştirebilmektedir. Böylece aile ve toplumda kadınlar daha farklı görevler ve sorumlulukları üstlenebilir hale gelmektedirler. Kadınlar aile ve toplum arasındaki en sağlam köprülerdir. İyi yetiştirilmiş ve eğitilmiş kadın bütün toplumlarda daha tesirli olabileceği gibi, aynı zamanda da eğitimci olarak görev almaktadır. Bir çocuk için hayatının ilk altı yılında aldığı etkiler, öğrendiği temel bilgiler ve aldığı eğitimler çok önemlidir. Burada saydığımız tüm bu nedenler kız çocuklarının ve kadınların iyi eğitilmesi gerektiği konusunun temel nedenleridir. Bu çalışmada da kız çocuklarının ve kadınların eğitiminin öneminin vurgulanması amaçlanmaktadır.

KIZ ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ EĞİTİMDEKİ MEMNUNİYET DÜZEYLERİ ARAŞTIRMASI: ÇSBMYO ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Hüseyin ERKUL, Öğr. Gör. Dilek KEKEÇ MORKOÇ, Öğr. Gör. Cumhur ERDÖNMEZ, Deniz AYDIN

Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi

Özet

Dünyada yaşanan toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel ve yönetimsel değişim ve gelişmeler ve artan uluslararası rekabet ortamı, kadınlarında eğitilmiş nitelikli insangücünün iş yaşamına tam katılmasını artık zorunlu hale getirmiştir. Geçmişte kadına çoğunlukla annelik mesleği öngörülmüş ve onların yaratıcılıkları, üretkenlikleri, yetenekleri ve becerileri iş yaşamından uzak tutulmuş; evlilik kurumunda "eş" olarak adlandırılan kadınlar iş yaşamında "denk" olarak yerlerini yeterince alamamışlardır.

Ülkemizin en değerli yarısını oluşturan kadınların toplumdaki rolleri, egitim ve ekonomideki payları hep arka planda tutulmuş geçmişte oluşturulan kurumlar ve politikalar çoğunlukla kağıt üzerinde kalmıştır. Günümüzde "yeni" bir anlayışla kadının hak ettiği toplumdaki önemli yerini alması bütünleşik bakış açısına ihtiyaç duymaktadır. Bu bütünleşik bakış açısının çıkış noktası "eğitilmiş nitelikli mesleki eğitimli kadın" olmalıdır.

Mesleki eğitim; toplumsal yaşamın özellikle iş yaşamının ihtiyaç duyulan mesleklerinde eğitilmiş nitelikli insangücünü yetiştirmek için örgün ve yaygın olarak gerçekleştirilen bilgi ve beceri kazanımları eğitimidir. Bu öğretim yükseköğretimde özellikle meslek yüksekokullarında geçmişte örgün öğretim olarak parçacı yaklaşımla geçiştirilmekteydi. Günümüzde bu model "bütünleşik mesleki eğitim" olarak yeniden düzenlenmelidir. Meslek yüksekokulları bir yandan çeşitli mesleklere yönelik ara insangücünü yetiştirirken bir yandanda lisans öğrenimine hazırlamalı; bir yandan bilimsel düşünme yöntemi kazandırırken bir yandan da çağdaş uygarlığın yaratıcı, bilgili ve becerili fertlerini hayata hazırlamalıdır.

Meslek yüksekokulları "yeni" bir yaklaşımla gözden geçirilmeli, orta öğretim-yüksek öğretim ve iş dünyasındaki eğitim "bütünleşik mesleki eğitim" verecek şekle dönüştürülmelidir. Neredeyse köylere bile meslek yüksekokulu açma anlayışı terk edilmeli, öğrenci kaynağında devamlılık, bölüm açma normu, öğrenci sayılarında optimumluk, kaliteli eğitim anlayışı, yarıyılı kapsayacak şekilde iş dünyasında staj ve fiziksel ortamlar ilgili mesleğe göre düzenlenmelidir.

Bu araştırma konusu meslek yüksekokulları genelinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda önlisans düzeyinde mesleki eğitim gören kız öğrencilerin aldıkları eğitim ve öğrenim gördükleri fiziksel ortam hakkındaki memnuniyet düzeylerinin ortaya konulmasıdır.

Araştırmanın amacı; kız öğrencilerin okuldaki, mesleki eğitimdeki, kişisel gelişimlerindeki ve üniversal ortamdaki memnuniyet düzeylerini betimsel bir çalışmayla ve anket tekniğiyle toplanmış, Likert ölçeğiyle derecelendirilmiş verileri Anova testine tabi tutarak, faktörler ve gruplar arasındaki anlamlı farklılıklardan yola çıkarak tespitlerde bulunmak ve bu tespitlere yönelik çözüm önerileri getirmektir.

KUYUMCULUK ALANINDA MESLEKİ EĞİTİMİN KADIN İSTİHDAMI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Öğr. Gör. Elanur GÜNER

İstanbul Arel Üniversitesi

Özet

Kuyumculuk mesleği babadan oğula geçen bir meslek olarak bilinse de günümüzde kadınların bu sektöre olan katkılarıyla birlikte sektörde kadının da söz sahibi olduğu görülmektedir. Mesleki eğitim çok eski zamanlarda ustadan çırağa uzun yıllarca aktarılan bir eğitim modeliydi. Çırak ustasından aldığı eğitimle birlikte kalfa olur, ardından kendisi de ustalaşırdır. O zamanın şartlarında kuyumculuk sadece erkek işi olarak görülmekteydi. Kadınlar genellikle diğer el sanatlarıyla ilgilenmişlerdir. Hâlbuki kadın yapısı gereği ince işleri yapmakta daha elverişli durumdadır.

Meslek liselerinde kuyumculuk bölümlerinin açılmasıyla birlikte kuyumculuk alanında okuyan kız öğrencilerin sayıları da artmıştır. Sektörün önceleri kabul etmekte zorlandıkları kadınlar mesleki eğitimin gelişmesi ve sektöre katılan kadınların da işgücünde bulunmalarıyla birlikte artış göstermiştir. Kadınlar önceleri kuyumculuk sektöründe kalite kontrol aşamasında çalışırlarken, daha sonra üretimin içine dahil olmaya başlamışlardır. Mesleki eğitimin yayılması ve büyümesiyle birlikte kuyumculuk sektöründe mücevher tasarımı yapan kadınlar artık başrollerde görülmeye başlamıştır. Bununla birlikte sadece tasarımla yetinmeyen üretimin her prosesinde yer alan kadınlar çoğalmaya başlamıştır.

Mesleki eğitim kadın erkek ayırt etmeksizin verilen bir eğitim şeklidir. Bu yüzden mesleki eğitimle birlikte verilen kuyumculuk eğitimleri sayesinde kadınlar kaynak yapmaktan tutun da, haddeden tel çekmeye kadar tüm branşlarda ustalaşmış ve sektöre büyük katkı sağlamıştır. Kuyumculuk alanındaki mesleki eğitim sadece meslek liselerinde ve çıraklık eğitim adıyla bilinen hayat boyu öğrenme programlarında değil üniversitelerin meslek yüksekokullarında hatta fakültelerinde de bile sektöre yönelik insan gücü yetiştirmeyi başarmıştır. Bu eğitimler sayesinde özellikle kadınlar kendilerini geliştirip hem sektörde yer almaya başlamış hem de evlerine katkı sağlamışlardır. Kadınlar bununla da kalmayıp kendi iş yerlerini açıp, ülke ekonomisine de katkıda bulunmayı başarmışlardır.

Bunlarla birlikte kadınların kuyumculuk mesleğini en ince ayrıntısına kadar yaptıkları, bu meslek dalında var olabildikleri ve alanlarındaki çalışmalara uygun oldukları için devlet destekli istihdam olanaklarına da sahip olmuşlardır. Kalkınma ajansları, Avrupa Birliği ve istihdam olanaklı yapılan projelerde de, kadınlara yönelik kuyumculuk sektörüyle ilgili alanlar ortaya çıkmıştır. Mesleki eğitim ve iş istihdamlı bu projeler sayesinde de ev hanımı olup çalışmayan kadınlar da aldıkları mesleki eğitimler sayesinde kendi işlerini kurup bununla birlikte hem istihdam edilen hem de istihdam eden pozisyonuyla görevine başlayıp ülkenin ulusal büyümesine ve ekonomisine de katkıda bulunmaktadırlar.

MESLEKİ EĞİTİM KURSLARININ KADIN İSTİHDAMINA ETKİSİ: ERZURUM İL MERKEZİNDE BİR UYGULAMA

Yrd. Doç. Dr. Emine Demet EKİNCİ HAMAMCI, Yrd. Doç. Dr. Tuba ŞAHİNOĞLU, Olgu KORUK, Gülşah ÖZDEMİR

Erzurum Teknik Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi

Özet

Kadın işgücü; toplumların sahip olduğu kıt üretim faktörlerinin önemli bir parçasıdır ve onun üretim faktörü olarak değerlendirilememesi başta ekonomik büyümenin sınırlanmasına, milli hasılanın düşerek yoksulluğun artmasına neden olmaktadır. Ayrıca istihdam edilemeyen kadının hem kişisel hem de aile olarak gelir kaybına uğramasına yol açmakta ve yaşam standartlarını düşürmektedir. Ancak kadınların çalışma dünyasına kazandırılmasında ekonomik ve sosyokültürel birçok engel vardır.

Kadın istihdamını engelleyen ekonomik faktörlerin başında; piyasa koşulları, düşük ücret, ekonomik istikrar, kayıt dışı istihdam, esnek istihdam koşulları, ekonominin yapısal değişimi, işverenin kadın emeğine bakışı vb. sıralanabilir. Sosyal faktörler olarak ise kırdan kente göç, kadın eğitiminin eksikliği, cinsiyete dayalı geleneksel işbölümü, çocuk, hasta ve yaşlı bakımı, toplumsal baskı vb. yer almaktadır.

Kadın eğitiminin istihdama etkisi ele alındığında yapılan çalışmalar kadının eğitim düzeyi arttıkça çalışma hayatına katılma isteklerinin de arttığını göstermektedir. Örneğin; ilkokul mezunu kadınlar için istihdam edilebilirlik olasılığı %3'ken, bu oran üniversite mezunu kadınlar için %73'e ulaşmaktadır. Bu sebeple kadınların örgün eğitimden yararlanmaları ve bu eğitim süresinin mümkün olduğunca maksimum düzeylere ulaştırılması ileriye dönük kadın istihdamını artırmak için atılabilecek en önemli adımlardan biridir. Ancak bu eğitim sürecini kaçırmış kadınlar için çeşitli kurumlar tarafından düzenlenen meslek edindirme kursları da iyi bir alternatif olarak görülmektedir.

Bu bağlamda çalışmada Erzurum il merkezinde Yakutiye Halk Eğitim Merkezi tarafından kadınlara yönelik açılmış meslek edindirme kurslarına odaklanılmaktadır. 2016-2017 eğitim döneminde ilgili kurum kişisel gelişimi sağlama ve meslek edindirmeye yönelik çeşitli alanlarda 1138 kurs programı düzenlemiş, 14003 katılım olmuş ve bunların 9059'u sertifika almıştır.

Çalışmanın amacı mesleki kursların kadın istihdamına etkilerini tespit etmektir. Çalışmada meslek edindirmeye yönelik kurslardan sertifika alan kadın kursiyerler ile bir anket çalışması yürütülecektir. Örneklem seçimi yapılırken tabakalama örneklem seçiminden yararlanılacaktır. Bunun için kurumun açtığı kurslar altı alt grupta sınıflandırılacaktır.

Araştırmada kapalı uçlu sorulara dayanan bir anket düzenlenecektir. Bununla birlikte konuya dair daha ayrıntılı bilgi edinmek amacıyla katılımcılara açık uçlu sorular da yönlendirilecektir. Anket şablonunun oluşturulması için ikincil kaynaklardan yararlanılacak ve bu kaynaklar ışığında hem teorik hem de ampirik bilgiler birleştirilerek anket soruları oluşturulacaktır. Anketin birinci kısımda katılımcının demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci kısımda kurs sürecine dair bilgileri içeren sorular ve son kısımda ise kursların katılımcıların çalışma hayatlarına etkilerini belirlemeye yönelik sorular olacaktır.

Çalışmanın sonucunda;

- Katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi,
- Belirlenen demografik özelliklerden yararlanarak ileriye dönük kurs programlarının geliştirilmesi,
- Katılımcıların sertifika elde ettikleri kurslardan beklentilerini karşılama durumlarının tespit edilmesi,
- Kurs sonrası katılımcılardan iş hayatına bakış açılarının belirlenmesi ve kursların iş hayatı açısından eksik yönlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Yukarıda sıralanan amaçlarla birlikte hem kadınlarının istihdama katkısını artırmak hem de bu kurslar için ayrılan bütçenin daha etkin kullanılmasını sağlamak çalışmanın ileriye dönük hedefidir.

MESLEKİ EĞİTİM KURSU ALAN HÜKÜMLÜ KADINLARIN TAHLİYE SONRASI MESLEK HAYATINA KAZANDIRILMASI: TEORİK BİR ÇERÇEVE

Öğr. Gör. Nilüfer GÖKDAĞLI, Öğr. Gör. Derya OKUMUŞ

İstinye Üniversitesi

Özet

Günümüz rekabet dünyasında gelişmeleri yakalayabilmek ve başarılı olabilmek için işletmeler nitelikli, mesleki eğitimi ve becerisi olan işgücünü istihdam etmeye ihtiyaç duymaktadır. Bunun neticesinde, mesleki niteliklere sahip bireyleri istihdam edebilmek adına mesleki eğitim önem kazanmıştır. Bir bireyin ilgisinin olduğu ve seçmeyi istediği mesleğe yönelik olarak eğitim aldığı ve o meslekte başarılı olmasını sağlayacak unsurların kazandırıldığı eğitime "mesleki eğitim" denilmektedir.

Globalleşen dünyada, kadınların ekonomik, sosyal ve siyasi hayata katılımlarının artmaya başlamasıyla birlikte, eğitim seviyesinin yükselmesiyle işgücüne katılımın arttığı göz önünde bulundurularak (Gökalp, 2016), kadının mesleki eğitimlerine yönelik girişimler önem kazanmaya başlamıştır. Hâlihazırda mesleki hayatta kadın istihdamının fazla olmadığı bir toplumda, hem kadın hem de eski hükümlüleri kapsayan "dezavantajlı" olarak adlandırılan gruplar istihdam edilmekte sıkıntı yaşamaktadır. Halbuki, anayasanın 42. maddesinde kimsenin, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamayacağı belirtilmektedir. Buna göre, bu kapsamın içerisine hükümlü ve tutuklular da girmektedir. Adalet Bakanlığı'nın Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü mevzuatında yer alan eğitim içeriğine göre, bir hükümlü veya tutuklunun eğitim öğretim hakkının esasen bireyi topluma tekrar kazandırarak kendi kişisel gelişimine katkı sağlayacak şekilde eğitim almasını sağlamak ve yeniden suç işlemesini engelleyecek ahlaki ve insani değerleri benimsetmek esas alınmıştır (www.cte.adalet.gov.tr, 2017). Buna göre, topluma ve bireyin kendisine katkı sağlayabilmek açısından toplumda istihdam sayıları nispeten az olan kadın hükümlülere yönelik mesleki eğitimi arttırmak önemli bir toplumsal fayda sağlayacaktır.

Çalışmanın amacı, ceza infaz kurumundaki mesleki eğitim faaliyetlerinin kadın hükümlülerin tahliye olduktan sonra istihdamına katkılarını ortaya koymak için teorik bir çerçeve oluşturmaktır.

İşkur'un Ocak-Eylül 2017 raporunda, kurum kaynaklı hükümlü kurslarında 60 program açılmış olup, bu programlara katılımın cinsiyete göre sayısı erkeklerde 916 iken; kadınlarda 47 olduğu görülmektedir. Bu istatistiki veriler kadınların mesleki eğitime yönelik programlara fazla ilgi göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, bu çalışma kadın hükümlülerin aldığı mesleki eğitim sonrasında meslek hayatına katılımının ortaya konularak, bu ortaya konulan bilgi dahilinde kadın hükümlülere veya yetkililere önerilerde bulunmaya çalışmaktadır.

MESLEKİ EĞİTİM NİTELİKLİ KADIN ELEMAN İSTİHDAMINI NASIL ETKİLİYOR? (İYİ BİR ÖRNEK: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ 3+1 EĞİTİM MODELİ)

Öğr. Gör. Zuhal EROL

Sakarya Üniversitesi

Özet

Sakarya Üniversitesi, Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerinin mezuniyet sonrası istihdam oranını yükseltmek ve "doğru işe doğru ve nitelikli eleman " yetiştirmek amacıyla başlattığı 3+1 Eğitim Modelini 2011'den beri uygulamaktadır. Modele göre teorik ve uygulamalı derslerin üç dönemi okulda, dördüncü dönem mesleki uygulama dersi Mesleki Uygulamalar Yönergesine göre on altı hafta ve tam zamanlı olarak sisteme dâhil olan işyerlerinde yapılmaktadır.

Bu çalışmanın iki amacı vardır; İlki 3+1 Eğitim Modelinin nasıl uygulandığını ve sonuçlarını örnek olay yöntemiyle tanıtmaktır.

İkincisi; SAÜ'nün altı yıldır uyguladığı bu model neticesinde staja giden kız öğrencilerin en çok tercih ettikleri ve edildikleri sektörler, modelde görevli öğretim elemanlarının modelin kadın istihdamına yönelik bakış açılarını, uygulamada gözlemledikleri sorunları, çözüm önerilerini ve beklentilerini analiz ederek modelin kasın istihdamı açısından iyileştirilmesine katkı sağlamaktır.

Veriler ve yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı ve açıklayıcı nitel bir çalışma olup, araştırma yöntemi olarak örnek olay yöntemi kullanılmaktadır. Çalışmanın birinci örnek inceleme konusu 3+1 modelinin tanıtılmasıdır. İkinci örnek inceleme konusu ise modelde görevli öğretim elemanlarının ve staja giden kız öğrencilerin modele ilişkin eleştiri ve görüşlerinin analizidir. İnceleme bölümünde kolayda örnekleme ile 3+1 Yönetim Sisteminden belirlenen öğretim elemanları ve mezun kız öğrencilerdir(N= 30). Modele ilişkin veriler, 2011 yılından beri uygulamanın içinde olan yazarın gözlem ve doküman analizine dayanmaktadır. Öğretim elemanlarından ve mezunlardan sağlanan veriler ise; 3+1 memnuniyet anketlerine dayanarak hazırlanan ve içeriğindeki farklı soru tipleriyle çok boyutlu veriyi (triangulation) hedefleyen anket formu ile sağlanmaktadır.

Temel ya da ilk sonuçlar: Veri toplama süreci devam eden çalışmanın sonunda, veriler betimsel ve çok yönlü analiz yaklaşımıyla analiz edilerek; 3+1 sisteminde kadın istihdamına öğretim elemanlarının ve sektörün önemi, etkisi ve modelin iyileşmesine nasıl katkı sağlayacaklarına dair somut bulgulara ulaşılması beklenmektedir.

TÜRKİYE İŞ KURUMUNUN ENGELLİ, HÜKÜMLÜ VE İŞSİZ KADINLARA YÖNELİK YÜRÜTTÜĞÜ MESLEKİ EĞİTİMLER BAĞLAMINDA KADIN İSTİHDAMI

Öğr. Gör. Dr. Ayça İZMİRLİOĞLU

Yaşar Üniversitesi

Özet

Ülkemizde sosyal sigortalar hukuku mevzuatı bakımından bir zorunlu sigorta olan "işsizlik sigortası" kapsamında sağlanan yardımlar arasında Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından verilen meslek geliştirme ve edindirme ile yetiştirme eğitimleri de yer almaktadır. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun m. 47/c hükmü uyarınca, işsizlik sigortası: "Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı", m. 47/e hükmünde mevcut tanıma göre, sigortalı işsiz ise, "Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimse"yi ifade etmektedir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işsizlik sigortası edimlerinden yararlanan sigortalı işsizlere İşsizlik Sigortası Kanunu uyarınca Aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar sağlamakla yükümlüdür. (İşsizlik Sigortası Kanunu m. 48/VI-d) Bu bağlamda, İŞKUR tarafından sağlanan kurs ve programların içeriğinde mesleki eğitimler mevcuttur. Söz konusu mesleki eğitimlerden işsizlik yardımı yapılan işsiz kadınlar ile engelli ve hükümlü kadınlar da yararlanmaktadır. Bahsi geçen işsiz kadınların yeni mesleklere yönlendirilebilmeleri ve istihdamlarının sağlanabilmesi için kapsamlı bir mesleki eğitime tâbi olmaları önemli bir gereklilik ve Kurum tarafından sağlanan bir olanaktır. Kadın istihdamını arttırmak için mesleki eğitimlerin önemi kuşkusuz olup, İŞKUR'un ana birimi olan İstihdam Daire Başkanlığı'nın yerine getirmekte olduğu eğitimler, gerek genel eğitimden sonra gelen başlangıç eğitimini gerek sürekli veya işbaşında yeniden mesleki eğitimi kapsamaktadır. Ayrıca, İŞKUR engelli ve eski hükümlülerin mesleki eğitimi ve istihdamını sağlamaya yönelik projelere destek ve kaynak sağlamakta olup, bu projeler içerisinde yürütülen mesleki eğitimler kadın istihdamının sağlanmasına ve arttırılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Çünkü ilgili mesleki eğitimler sayesinde hem engelli kadınlar iş hayatına uyum sağlayabilmekte hem de eski hükümlü kadınlar kendi işlerini kurmak suretiyle veya yeni meslekler edinerek çalışma hayatına katılabilmektedir. İŞKUR tarafından yürütülen mesleki eğitimler neticesinde istihdam sağlayan kadınlar, ekonomik anlamda güçlenmekte ve çalışma hayatına kazandırıldıkları için topluma hizmet sağlayan bireyler arasında yer almaktadır.

MESLEKİ EĞİTİMDE KADININ YERİ VE PERFORMANSI

N. Özlem ÜNVERDİ, N. Aydın ÜNVERDİ

Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet

Mesleki eğitim, toplumsal yaşamda ihtiyaç duyulan mesleklerde kalifiye teknik elemanlar yetiştirilmesi için gerekli bilgi ve becerilerin verildiği eğitimdir. Yaşam kalitesinin geliştirilmesinde önemli bir konumda bulunan mesleki eğitimde, temel bilgilerin öğrenilmesinin yanında uygulamalı dersler de yer almaktadır.

Bu çalışmada, yaşam standardının yükseltilmesinde referans olan ve sürdürülebilir kalkınmanın önemli unsurları arasında bulunan mesleki eğitim incelenmiş ve eğitimin kalitesinin artırılması için dikkat edilmesi gereken kriterler açıklanmıştır. Öğrencilerin, teorik ve uygulamalı derslerdeki performansları ve öğretimleri sırasında karşılaştıkları zorluklar karşısında sergiledikleri davranışları irdelenerek meslek yaşamına ve sosyal yaşama bakış açılarının, cinsiyetlerine göre gösterdiği benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilmiştir. Mesleki eğitimde görevli olan kadınların, bu eğitime sağladıkları katkılar tartışılmıştır. Mesleki eğitim alan kız öğrencilerin performanslarının artırılması konusunda göz ardı edilmemesi gereken noktaların, eğitimin kalitesinin yükselmesindeki yeri ve önemi yorumlanmıştır. İnsana yapılan yatırımın, en değerli hazine olduğu vurgulanmış ve kadının doğasından kaynaklanan azimli ve araştırmacı kimliğin, bilgi koordinasyonunun olduğu ve etik değerlere uygun mesleki eğitimdeki çalışmaları pozitif yönde etkilediği ve potansiyeli artırdığı belirlenmiştir.

MESLEKÎ EĞİTİMDE KADINLARIN KARŞILAŞMIŞ OLDUKLARI DİNÎ VE KÜLTÜREL KAYNAKLI ENGELLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Muammer CENGİL, Emel ÇİMEN

Çorum Hitit Üniversitesi

Özet

Biz bu poster sunuda ülkemizde mesleki eğitimde kadınların karşılaşmış oldukları dinî ve kültürel kaynaklı engeller ve çözüm önerileri üzerinde duracağız. Mesleki eğitim "meslek" ve "eğitim" olmak üzere iki kavramı kendisinde barındırmaktadır. Meslek, insanlara yararlı mal ya da hizmet üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünüdür. Mesleki Eğitim ise toplumsal hayatın her alanında ihtiyaç duyulan mesleklerde kalifiye teknik elemanlar yetiştirilmesi için gerekli bilgi ve becerilerin verildiği eğitimdir. Mesleki eğitimin amacı, toplumun hedefleri ve iş çevrelerinin talepleri doğrultusunda bireylere belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerinin kazandırılmasıdır.

Dünyanın pek çok ülkesinde mesleki eğitim tercih edilen bir konumda iken maalesef ülkemizde tam tersine tercih edilmemektedir. Nitekim 2005 yılında AB içinde yapılan bir araştırmada velilere "zorunlu eğitimi tamamlamış öğrenciye, genel mi, meslek eğitimi mi tavsiye edersiniz?" sorusu yöneltiliyor. İngiltere, Fransa, Finlandiya, Hollanda gibi gelişmiş ülkelerde yaşayanlar yüzde 70 gibi büyük bir çoğunlukla mesleki eğitim derken bu oran Türkiye'de çok aşağılarda kalmaktadır. Genel anlamda mesleki eğitime yönelim ülkemizde düşük olmakla birlikte kadınların mesleki eğitime yönelim oranı ise çok daha gerilerde yer almaktadır. Mesleki eğitimde kadınların aleyhine bu durumun ortaya çıkmasında dini ve kültürel kalıp yargıların etkili olduğu bir gerçektir.

Ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında sanayileşmenin temel unsuru olan bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip yüksek verimi gerçekleştirecek kalifiye insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. Kalifiye elemanların bilgi ve becerisi, ekonomik başarının temelidir. Mesleki kurslar özellikle iki amaca yöneliktir. Bir tarafta genç insanlara başarılı bir meslek yolu hazırlamak, diğer yandan ekonomiye vasıflı eleman yetiştirmektir. Günümüzde, hızlı teknolojik değişme ve dünya düzeyindeki yapılaşma değişiminde Mesleki Teknik Eğitimin öneminin çok büyük olduğu herkes tarafından bilinen ve söylenen gerçektir. Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirecek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlanmasında ve Ülkemizin kalkınmasında en önemli unsur haline gelmesinde Mesleki Eğitimin önemi çok büyüktür.

Ataerkil toplumlarda kadınlar genel anlamda ikinci plana atıldığı bilinen bir gerçektir. Nitekim Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim ve bu ilahi mesajı bizlere tebliğ eden Hz. Peygamber her türlü haklarından mahrum bırakılan, bir meta gibi alınıp satılan ve değersizleştirilen kadının hak ettiği konuma getirilmesini amaçlamıştır. Fakat maalesef günümüzde de ilahi mesajdan uzaklaşılarak kadının tekrar ataerkil zihniyet kalıpları içerisinde ikinci plana atıldığını görmekteyiz. Bu durumun en canlı örneklerinden birisi de mesleki eğitimde görülmektedir. Toplumun bazı kesimlerinde çeşitli dinî ve kültürel kalıp yargılarla kadınlar hem genel eğitimden hem de mesleki teknik eğitimden uzak tutulduğu bilinen bir gerçektir. Biz bu poster sunumumuzda bu kalıp yargıları ele alıp bunların Kur'an ve Peygamber'in sünneti ile örtüşmeyen yönlerini ifade edeceğiz.

MESLEKİ ÖĞRETİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ EĞİTİMİNİN ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI

Öğr. Gör. İrem Öztürk

Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu

Özet

Toplumsal cinsiyet rolleri toplumun belli bir cinsiyete atfettiği tüm rol, kişilik özelliği, davranış kalıbı ve beklentileri ifade etmekle birlikte, kimi kültürlerde bu cinsiyet rolleri belli bir cinsiyetin lehine sonuçlar doğurabilmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ise kültüre özgü toplumsal cinsiyet rollerinin her cinsiyetten insanın eşit koşullar içerisinde yaşama, çalışma, eğitim alma imkânı bulması olarak tanımlanabilir. Dünya'da ve Türkiye özelinde pek çok kadın, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle erkeklerle eşit yaşam, çalışma ve eğitim koşullarına erişmekte zorluk çekmektedir. Bu zorluklar arasında eğitimden erken ayrılma, kariyer ve aile hayatı arasında tercihe zorlanma, çalışma hayatında yer bulamama, yalnızca belli meslekler arasında tercih yapabilme, işyerinde psikolojik şiddet gibi örnekler yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, mesleki öğretimde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerinin, katılımcı kadınların farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisine ışık tutmaktır. Bu amaç doğrultusunda Haziran-Eylül 2017 tarihleri arasında gerçekleşen bir mesleki kursa katılan ve kurs müfredatı içerisinde yer alan toplumsal cinsiyet rolleri dersinde yer almış olan kadınların, toplumsal cinsiyet rolleri eğitimlerine ilişkin deneyimlerini anlamaya yönelik bir odak grup görüşmesi yapılacaktır. Bu bağlamda odak grup görüşmesinin konu kapsamı, katılımcı kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili görüşleri, eğitimin günlük hayatlarına ve çocuk yetiştirme anlayışlarına etkisi, toplumsal cinsiyet rollerinin eğitim ve çalışma hayatları üzerindeki yansımaları gibi noktaları kapsayacaktır. Araştırma verileri kalitatif bir yöntemle toplanacağından, analizleri de görüşmenin deşifre edilmesi ve ana temaların belirlenmesi yoluyla yapılacaktır. Elde edilecek sonuçlar, mesleki öğretim de dâhil olmak üzere okul öncesinden başlayarak eğitimin her kademesinde verilebilecek toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerinin, kadınların hem eğitim, hem çalışma hayatı, hem de yaşamın diğer alanlarında erkeklerle eşit olanaklar elde etmeleri üzerinde yaratacağı olumlu etki çerçevesinde değerlendirilecektir.

OSMANLI'DAN CUMHURİYETE MESLEKİ EĞİTİMDE KADINLARA YÖNELİK İZLENEN POLİTİKALARIN GÜNÜMÜZE SAĞLAYACAĞI KATKILARA DAİR DEĞERLENDİRMELER

Arş. Gör. Mine DEMİR

Bartın Üniversitesi

Özet

Tanzimat döneminden itibaren kadınlara yönelik uygulanan eğitim politikalarında mesleki eğitim ön planda tutuldu. 1859'da açılan ilk kız rüştiyesi Cevri Usta İnas Rüştiyesi'nden başlamak üzere, ilköğretimi tamamlayan kızların eğitimlerinde el işleri, biçki, dikiş ve nakış gibi kadın işleri olarak kabul edilen meslek derslerine ağırlık verildi. Eğitim politikalarının iktisadi politikaları destekler biçimde düzenlenmiş olması bu durumun temel sebebiydi. Balkan Savaşları'ndan sonra gerek siyasiler gerekse dönemin sivil toplum kuruluşları olan cemiyetler, ortaya çıkan sosyal ve ekonomik ihtiyaçlardan dolayı kadınları özellikle dikiş dikmeye teşvik ettiler. Savaş yıllarında askerin giyim kuşam ihtiyacının karşılanması, savaşlar nedeniyle muhtaç duruma düşen kadınların geçimlerini sağlayabilecekleri iş imkânlarının yaratılması ve yerli üretimin teşvik edilerek milli ekonomiye katkı sağlanması bakımından biçki dikiş eğitimine önem verildi.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra ise yerli üretim ve tüketimin teşvik edilmesi adına benzer çabalar devam ettirildi. 1926 yılında çıkarılan Maarif Teşkilâtına Dair Kanun'unla birlikte iktisadi kalkınmanın sağlanabilmesi için mesleki ve teknik eğitime dair düzenlemeler getirildi. Yabancı uzmanların önerileri doğrultusundan eğitim kurumlarında cinsiyete dayalı iş bölümü göz önünde tutularak fayda sağlanabilecek mesleki alanlar belirlendi. Bu kapsamda, kadınlar mesleki ve teknik eğitimde yine biçki dikiş eğitimine yönlendirildiler. Kız sanat okulları, kız enstitüleri ve olgunlaşma enstitüleri yoluyla örgün eğitimde; özel biçki dikiş kursları, akşam sanat okulları, gezici köy kursları yoluyla yaygın eğitim kurumlarında dikiş dikmek teşvik edildi.

Böylelikle toplumsal kalkınmanın temel gerekliliği olan, kendi ihtiyacını kendi imkânları ölçüsünde karşılama prensibi çerçevesinde sosyal ve iktisadi alanda önemli yararlar sağlandı. Kadınların, aile bütçesine dolayısıyla ülke ekonomisine katkı sağlamaları amaçlandı. Meslek sahibi olmalarıyla istihdam olanakları teşvik edildi. Yerli sanayi ürünlerinin kullanılmasıyla ithalat oranlarında düşüşler sağlandı. Özellikle yaygın eğitim kurumlarının faaliyetleri sayesinde eğitim çağını geride bırakmış kadınların mesleki alanda yetiştirilmelerine olanak tanındı. Kurslar yoluyla sadece meslek bilgisi değil; aile ve çocuk eğitimi, ev yönetimi gibi konularda bilgiler verilerek toplumsal kalkınmaya yönelik girişimlerde bulunuldu.

Bu çalışmada, Osmanlı'nın son dönemi ile erken Cumhuriyet döneminde kadınlara yönelik uygulanan mesleki ve teknik eğitim politikalarına dair karşılaştırmalar yapılarak, günümüzde kadınların mesleki eğitime ilgisini arttırmak için ne gibi önlemler alınabileceği değerlendirilecektir. Değerlendirmeler, Osmanlı dönemindeki inas mektepleri, kız sanayi mektepleri, özel biçki dikiş kursları, cemiyetler kapsamında açılan dikiş atölyeleri ile Cumhuriyet döneminde faaliyet gösteren kız sanat okulları, kız enstitüleri, akşam kız sanat okulları, özel biçki dikiş kursları, gezici köy kurslarının faaliyet alanları ve neden tercih edildikleri üzerinden yapılacaktır. Özellikle 1913 yılında açılan ilk özel biçki dikiş kursu Türk Kadınları Biçki Yurdu örneğinin, Cumhuriyet'in ilanından sonra açılan özel biçki dikiş kurslarına örnek teşkil ettiği müfredat programları, isimleri ve çalışma prensipleri üzerinden gösterilecektir.

ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ ALAN KIZ ÖĞRENCİLERİN SEKTÖRE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Prof.Dr. Necdet HACIOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Neşe KAFA AYDIN

Balıkesir Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi

Özet

Günümüzde uluslararası turizm piyasasında, çok çetin bir rekabet yaşanmaktadır. Bu nedenle, sektörde hizmet kalitesinin arttırılamaması turistlerin bu ülkelere seyahatlerinde isteksiz ve çekimser davranmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla çağdaş turizmin gerektirdiği hizmet kalitesinin sağlanması için sektörde istihdam edilen personelin genel mesleki formasyonun ve teknik düzeylerinin yüksek olması zorunlu hale gelmektedir. Bu nedenle de ülkemizde örgün ve yaygın turizm eğitimi veren kurumlar, turizm işletmelerine ve sektöre sağladığı insan kaynağı ile turizmin geleceğinin şekillenmesinde önemli bir rol üstlenebilecek önemli kuruluşlardır. Mesleki eğitim; uzmanlaşmamış ya da yarı uzman işgücünü, uzmanlık gerektiren ve özel nitelikteki görevlere hazırlamak amacıyla yapılan çalışmaların bütünüdür. Turizm mesleki eğitiminin önceliği ise; turizm alanında uzmanlığı olan ya da olmayan bireyleri, turizm sektörüne hazırlamak, sektörün beklentilerine cevap verecek bilgi ve beceri ile donatılarak turizm sektörüne kazandırmaktır.

Ülkemizde örgün mesleki turizm eğitimi; ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde iki aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Örgün mesleki turizm eğitimi; ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde iki aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Yaygın mesleki turizm eğitimi ise; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Vakıf ve Özel Kuruluşlar bünyesinde gerçekleştirilen kurslar aracılığıyla yapılmaktadır. Yukarıdaki tarihten itibaren 1969 yılında Ege Üniversitesi bünyesinde, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi bünyesinde, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi bünyesinde, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler bünyesinde, 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde ön lisans ve Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren bölümler kurulmuş ve zaman içerisinde sayıları artmış, isimleri değişmiş ve binlerce mezun vermişlerdir. Bu kapsamda turizm eğitiminin etkililiğini sorgulamak ve kapasitesini geliştirmek için yapılacak bilimsel araştırmalar oldukça önem arz etmektedir. Bu eğitim kurumlarına yönelik araştırmalar incelendiğinde istihdam, sektörel beklenti, sektörel kaygı ve staj uygulamalarına yönelik araştırmalara sıkça rastlanmaktadır.

Yapılan araştırma kapsamında ülkemizde örgün turizm eğitimi veren kurumlara yönelik literatür taraması yapılarak öğrenci sayılarına yer verilecektir. Ayrıca araştırmanın amacı ise, Adıyaman Üniversitesi'nde örgün turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin sektöre yönelik düşüncelerinin belirlenmesidir. Cinsiyete göre kız ve erkek öğrencilerin sektöre yönelik algıladıkları sorunların arasında bir farklılığın olup olmadığı incelenecektir.

SİVİL TOPLUM KURULUŞU, ÜNİVERSİTE VE KAMU İŞBİRLİĞİNDE BİR MESLEKİ EĞİTİM PROJESİ ÖRNEĞİ: "SOMA'LI KADINLAR YARINLARI AYDINLATIYOR"

Yrd. Doç. Gülsün GÜVENLİ

Galatasaray Üniversitesi

Özet

Kadınların çalışma yaşamından dışlanmaları temelde eğitim ve meslek edinmedeki fırsat eşitsizliği ile başlamakta, çalışma yaşamında karşılaştıkları ayrımcı uygulamalar ile sürmektedir. Eğitimde fırsat eşitsizliği sadece işgücüne katılma oranını değil, aynı zamanda kayıt dışı istihdama ve düşük ücretli niteliksiz işlerde çalışmak zorunda kalmalarına yol açmaktadır. Bu açıdan bakıldığında kadınlar Türkiye'de işgücü piyasası açısından dezavantajlı gruplar içinde yer almaktadır.

Bu saptamalardan hareketle kadınları işgücü piyasasına katılımlarını artırmak amacıyla gerek kamu gerekse sivil toplum kuruluşları kadınlara yönelik mesleki ve temel yetkinlik eğitimleri vermekte, girişimciliğe teşvik etmeye çalışmaktadır. Bu örneklerden biri de 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma'da meydana gelen maden kazası sonrasında dezavantajlı hale gelen kadınların toplumsal entegrasyonlarının ve istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasına katkıda bulunmak amacıyla yürütülen projedir. KAGİDER tarafından yürütülen "Somalı Kadınlar Yarınları Aydınlatıyor" projesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı - Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ile İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi Hibe Programı kapsamında Ekim 2016 - Ekim 2017 tarihleri arasında hayata geçirilmiştir.

Proje kapsamında, eş başvuru sahibi kuruluş olan Soma Halk Eğitim Merkezinin desteği ile hedef grubun işgücü piyasasına katılmaları ve kendi işlerini kurmaları hedeflenerek süs bitkiciliği ve makine dikişçiliği alanında mesleki beceri eğitimleri verilmiştir. Bir diğer Eş Başvuru sahibi kuruluş Galatasaray Üniversitesi Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde öğretim üyelerinden oluşan bir ekip Soma'da hedef gruba hukuk, mali mevzuat, pazarlama ve satış yönetimi ve iletişim alanlarında sosyal güçlenme ve temel yetkinlik eğitimleri vermiştir. Eğitimlerin yanında KAGİDER tarafından kadınlara mentörlük, yas danışmanlığı ve çocuklara gündüz bakım hizmeti, kültürel organizasyonlara katılım gibi hizmetler de verilmiştir.

Mesleki Eğitim Sempozyumuna önerilen bildiride bu örnek projeden yola çıkılarak öncelikle sivil toplum kuruluşu, üniversite ve yerel kamu kuruluşu işbirliğinin, kadınların gerek mesleki gerekse temel yetkinlik eğitimleri yoluyla işgücüne katılımını ve toplumsal entegrasyonlarını sağlamada hangi açılardan önemli olduğu sunulacaktır. Bunun yanında, projenin hayata geçirilmesi sürecinde karşılaşılan maddi, bürokratik ve en önemlisi toplumsal temelli zorluklar sergilenecektir. Kadınların ekonomik koşulları, toplumsal rolleri, aile yapıları ve eğitim düzeyleri ile mesleki eğitime katılım dereceleri ve motivasyonları arasındaki ilişkiyi saptamak, engelleri aşmak yolunda çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE KADIN İŞGÜCÜNÜN MESLEKİ EĞİTİMİ

Yrd.Doç.Dr. Bilge DOĞANLI, Okt. Banu BERBER BABALIK

Adnan Menderes Üniversitesi

Özet

Demokrasinin temel ilkesi kapsamında, toplumsal kalkınmanın vazgeçilmez unsuru kadınların güçlendirilmesi konusu toplumun güçlendirilmesi ilkesine temel oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle toplumun yarısını oluşturan ve gelecek kuşakların yetiştirilmesinde önemli rol sahibi olan kadınların toplumsal alanda yaşadığı güçlükleri ortaya koymak ve bu güçlükleri önlemek gerekmektedir. Kadınların eğitimi meselesi, sadece Türkiye'nin değil diğer dünya ülkelerinin de öncelikli sorunlarındandır. Kadınların özelde yaşadıkları ve toplumda karşılaştıkları sorunlar öncelikli olarak, temel insan haklarına sahip olma, toplumsal cinsiyet eşitliği, işgücüne katılma, sosyal güvenceye sahip olma vb. olarak belirlenebilir.

Türkiye'de kadınlar ile ilgili veriler, çoğu alanda olumlu gelişiyor olarak görülse de yaşanan olumsuzlukların önüne geçilememesi bu konuda henüz istenilen seviyede olunamadığını kanıtlamaktadır. Türkiye'de kadın hakları konusunda yaşanan gelişmeler Cumhuriyet dönemine dayanmasına rağmen, kazanılan hakların uygulamaya geçirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulama alanına yansıtılması konusunda sıkıntılar olduğu gözlenmektedir. Özellikle çalışma alanında eğitim düzeyi düşük ve vasıfsız işgücü olarak nitelendirilen kadınlarımızın, hem genel eğitim, hem de mesleki eğitim alanlarında gereken donanımla ve hak ettikleri biçimde yetiştirilmeleri toplumsal kalkınmanın sürekli hale getirilmesinde büyük önem ve önceliğe sahiptir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini hayatın her alanında uygulamaya geçirme konusunda toplumu bilinçlendirmek ve bu konuda farkındalığın artırılması temel hedef olmalıdır. Bu çalışma kadın ve erkeklerin birlikte yaşadıkları ve paylaşımlarda bulundukları toplumun her alanında eşit konumda olduklarını ortaya koyarak kadına karşı toplumda var olan ayrımcılığı önlemek ve kadınların yasalar karşısındaki sosyal, siyasi ve ekonomik konum ve haklarının farkında olmalarını sağlayarak uygulamada eksik görülen alanları iyileştirmeyi amaçlanmaktadır. Kadına yönelik sorunlarla ilgili mücadele etme konusunda yapılan çalışmaların tanıtılması ve bu konu ile ilgili toplumsal farkındalığın artması projeden beklenen yararlar arasında yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE KADIN DENİZCİLERİN MEVCUT DURUMLARI VE KARİYER PLANLAMALARI

Yrd. Doç. Dr. Esin YALÇIN

Mersin Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı; denizcilik mesleğindeki kadın denizcilerin kariyer planlama kriterlerini belirlemektir. Bu çalışma, ülkemizdeki kadın denizcilerin mevcut durumunu ve yansıra denizcilik mesleğini seçme nedenlerini, meslekteki kariyer sürelerini ve kariyerlerini etkileyen faktörleri analiz ederek, sektördeki memnuniyetsizliklerini, yaş, aylık gelir, tatmin seviyesi, gemideki yaşam kalitesini değerlendirmeyi de amaçlamıştır. Çalışmanın hipotezi; başlangıçta, stajda ve zabitlik esnasında özgüven eksikliği, psikolojik/duygusal/cinsel tacize maruz kalma korkusu, evlilik, sıkılma, yorgunluk, özlem gibi etkenlerin kadın denizcilerin kariyer planlaması üzerinde etkileri olduğudur.

2013 yılında 32 Türk kadın denizci ile yapılan anket çalışmasının çıkış noktası, karşı karşıya kalınan önyargılara ve tüm zorluklara karşın tüm dünya denizlerinde başarılı kadın denizcilerimizin bulunduğunu açıklığa kavuşturmaktır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve zorlukların (ayrımcılık, taciz, vb.) farkında olarak konunun önemini vurgulamaktır. Bu çalışma, ülkemizde ve tüm dünyada kadın denizcilerin karşılaştığı sorunlarına tepki olarak hazırlanmıştır. 2013 yılından sonrası için anket verisi toplanmaya devam edilmektedir.

Denizcilik sektöründe yaşanılan tüm bu olumsuzluklar kadın denizcilerimizin kariyer planlarını olumsuz etkilemektedir. Anket çalışması sonucunda karşımıza çıkan bu yüksek değerler bize, ülkemizde bu yüzyılda çözülmesi gereken çok büyük bir sorunun varlığını göstermektedir.

TÜRKİYE'DE KADIN İSTİHDAMI, EĞİTİM DÜZEYİ VE KALKINMA İLİŞKİSİ

Öğr. Gör. Dr. Işıl KELLEVEZİR, Doç. Dr. Huriye TOKER

Yaşar Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada Türkiye'de kadın özelinde mevcut güncel istihdam, işsizlik, işgücüne katılım oranları, genç işsizliği ve kırılgan istihdam ile ilgili veriler incelenmiş, OECD ülkeleri ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca mesleki eğitimle ilgili olarak kadın bağlamında okullaşma, okuldan ayrılma oranları ile (ortaöğretim/ön lisans) öğrenci ve mezun sayıları verilerle ortaya konmuştur. Ulaşılabilen veriler için ilgili ülke karşılaştırmaları gerçekleştirilmiştir. Mesleki eğitiminin arttırılması yoluyla nitelikli kadın istihdamının da arttırılabileceği varsayımından hareket eden bu çalışma veriler aracılığıyla durum tespiti yapmaktadır. Bu bağlamda kadın/erkek işsizlik oranları, eğitim düzeyi bazında işgücü katılım oranları, GSMH ve kadın istihdamına ilişkin veriler SPSS programı ile analiz edilerek sonuçlar elde edilmiştir.

Ülkelerin gelişmişliklerini etkileyen en önemli etken insandır. Beşeri sermaye teorisine göre, bir ülkenin ekonomik olarak gelişiminde, ülkede mevcut insanların eğitim düzeyleri önemli rol oynar. Ekonomik kalkınmayı gerçekleştirebilmek için eğitime önem verilmeli, yatırımlar yapılmalıdır. Schultz (1961)'a Becker (1962)'e göre beşeri sermaye ekonomik büyümenin en büyük etkenidir. Beşeri sermaye, insana yapılan beş ana yatırım konusunu kapsar: beslenmeyi de içerek şekilde sağlık; iş imkânlarını artıran göç; işle ilgili mesleki eğitim(staj gibi); formal eğitim ve yetişkin eğitimleri. Okullaşma, bilgisayar kursları, tıbbi bakıma yapılan yatırımlar, ahlaklı davranışlar hakkındaki dersler, bireyin sağlığını iyileştirmede, gelirini artırmada, yaşamı boyunca katkı sağlar. Dolayısıyla bu konulara yapılan yatırım, insana yapılan yatırımdır. Mesleki eğitim, insana bilgi, beceri ve yetkinlik kazandırarak ekonomik hayata dâhil etmenin bir yöntemidir. Nitelikli işgücü teorisine göre, işgücünün niteliği, eğitim yoluyla artırıldığında, ülkenin kalkınma düzeyi de dolaylı olarak artacaktır. Dolayısıyla gayri safi milli hasıladaki artışlarla eğitim düzeyi arasında bağlantı kurulabilmektedir.

Türkiye için yapılan sınırlı sayıdaki ampirik çalışmaların sonuçları incelendiğinde, genel bulgular; kadınların işgücüne katılım oranları üzerinde kadının medeni durumu, çocuk sayısı, eğitim durumu, demografik faktörler ve toplumsal cinsiyet algısının son derece önemli olduğu şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Toplam, kadın ve erkek işsizliğine bakıldığında, 2016 verilerine göre, toplam işsizlik %10,8, kadın işsizliği %13,6, erkek işsizliği %9,6 olarak gerçekleşmiştir (ILO, 2017). OECD ülkelerinde ise, kadınlarda %6,6, erkeklerde %6,4, toplamda %6,5 olarak gerçekleşmiştir (OECD, 2017). İşsizlik oranları kadınlarda erkeklere oranla daha yüksektir. Bunun nedeni, kadınların işgücü piyasalarında yeterli istihdam imkânlarına sahip olmamalarıdır.

Kadın işsizliği olgusuna eğitim açısından bakıldığında, ilköğretim mezunu kadın işsizliğinin toplam ve erkek işsizlik oranından düşük olması, niteliksiz emeğin daha fazla iş bulma ihtimaline sahip olduğunu göstermektedir. Bununa birlikte orta ve yükseköğretim mezunu eğitim düzeylerinde kadın işsizliğinin ortalama işsizlikten ve erkek işsizliğinden yüksek olduğu söylenebilir. Bunun yanında yükseköğrenim mezunu kadın işsizliği oranlarının giderek arttığı da görülmektedir.

YEREL YÖNETİM MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN KADINLARIN MESLEK EDİNMESİNDEKİ ÖNEMİ: KONYA UYGULAMA ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Tahsin KARABULUT, Doç. Dr. Zekeriya MIZIRAK

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Yerel yönetimlerin uygulamaya koyduğu meslek edindirme faaliyetleri kadın işgücünün nitelik kazanması ve meslek edinmesinde açısından merkezi hükümetler tarafından uygulanan aktif istihdam politikalarından daha önemli ve olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Yerel yönetimlerin organize ettiği meslek edindirme kurslarına katılanların önemli bir kısmının ev kadınları başta olmak üzere herhangi bir meslek sahibi olmayan kadınlardan oluşması bu yargıyı güçlendirmektedir. Yerel yönetimler meslek edindirme kursları ile işgücünün meslek sahibi olmasının yanı sıra niteliksiz işgücünün kalifiye olmasına da neden olmakta, kurslarda aldığı eğitimle nitelik kazanan kadın işgücü, daha kolay istihdam imkânı bulmanın yanı sıra kendi işyerini açarak girişimcilik yapabilme olanağına kavuşmaktadır. Bu durum kadının hem aile içerisindeki hem de toplumdaki sosyo-ekonomik konumunu güçlendirmektedir.

Konya Büyük Şehir Belediye'sine bağlı olarak Konya merkez ve ilçelerinde faaliyet gösteren Konya Meslek Edindirme Kursları (KOMEK); halkın yaşam kalitesini yükselterek, toplumsal refahı artırmak için, her yaş ve eğitim düzeyindeki bireylerine hayat boyu öğrenmenin amaçları doğrultusunda özellikle genç nüfusun yeteneklerini ortaya çıkaracak, öğrenme, iş ve yaşam becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Yiyecek-içecek hizmetleri, el sanatları, inşaat, pazarlama, muhasebe, çocuk gelişimi, bakım hizmetleri vb olmak üzere yaklaşık 35 ayrı kategoride kurslar düzenlemek suretiyle özellikle genç işgücünün meslek edindirilmesi konusunda önemli bir katkı sağlamaktadır. Konya Meslek Edindirme Kursları; 2016-2017 eğitim yılı itibariyle Konya merkezde 28 kurs merkezi, 6'sı merkezde 3'ü de ilçelerde olmak üzere 9 Aile Sanat ve Eğitim Merkezi ve 18 Hayat Boyu Öğrenme Merkezi ile toplam 55 kurs merkezinde 300 farklı branşta eğitim vermektedir. Toplam 550 usta öğreticinin yer aldığı eğitmen kadrosunda 75 eğitici ise kamu sektöründen kısmı zamanlı olarak eğitimlere destek vermektedir. Söz konusu kurslara katılanların önemli bir bölümünün kadınlardan oluşması, meslek sahibi olmayan kadınların aldıkları mesleki eğitim sayesinde daha kolay iş bulabilme ve kendi işlerini kurabilmelerine önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu çalışmada KOMEK'in yapmış olduğu faaliyetler analiz edildikten sonra, özellikle kadınların meslek edinmesine sağladığı katkı ortaya konulacak ve bir model oluşturabilme yeterliliği tartışılacaktır.

YETİŞKİN KADIN EĞİTİMİNDE MESLEKİ EĞİTİM KURSLARININ İSTİHDAM AÇISINDAN ETKİLERİ: TRABZON İLİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Mine Gözübüyük TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Kadınların istihdama katılımları ve aktif rol oynamaları hem sürdürülebilir kalkınma hem kadının konumu açısından büyük önem taşımaktadır. Kadınların sosyal ve ekonomik gelişmelerden yararlanabilmeleri işgücü piyasalarına katılımları ile yakından ilgilidir. Gelişmiş ülkelerde işgücü piyasasında kadın sayısının artmasına bağlı olarak üretim kapasitesinin arttığı ve ülke ekonomisine katkı sağladıkları gözlenmektedir. Türkiye İstatistik Kurumunun açıklamış olduğu veriler ışığında, Türkiye'de kadınların işgücü piyasasına katılım oranlarının düşük bir seviyede olduğu görülmektedir. Türk toplum yapısına özgü bir takım engeller arasında kadının eğitim seviyesinin düşük oluşu işgücü piyasasına katılması hususunda bir engel teşkil etmektedir.

Kadının işgücü için, belki de diğer engelleri de ortadan kaldırabilecek derecede önemli bir neden olan eğitim sorununa bir çözüm üretmek bile, çok sayıda kadının istihdamı için fırsat yaratarak ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır. Bu noktada örgün eğitim imkânlarından yoksun kalmış yetişkin kadınların işgücü piyasalarına katılmalarını destekleyecek yaygın eğitim fırsatları gündeme gelmektedir. Bu konuda ülkemizde çeşitli dönemlerde sadece kadınlar için veya karma açılan kurslara katılan ve bu kurslarda çok çeşitli branşlarda eğitim görerek kendini çalışma hayatı için yetiştiren kadınların sayısı az değildir. Yetişkin eğitimi hizmeti sunan kurum ve kuruluşların başında ise Milli Eğitim Bakanlığı gelmektedir. Bunu sırasıyla bakanlıklar, belediyeler ve diğer kamu kurumları, gönüllü kuruşlar ile özel kurumlar takip etmektedir. Bu kurumlar içinde Halk Eğitimi Merkezleri, hedef kitlesi, sunduğu programlar ve asıl görevi yetişkin eğitimi olması nedeniyle, diğer kurumlardan ayrılmaktadır. Günümüzde yerel idareler (belediyeler nezdinde) bünyesinde gerçekleştirilen mesleki eğitim kursları ile çok sayıda yetişkin kadına ulaşılmaktadır.

Bu çalışma ile Trabzon ilinde yetişkin kadınlara yönelik yerel yönetimlerce ve Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezlerinde sunulan mesleki eğitim programlarının/kursları hakkında bilgi verilmesi yanında, bu kurslara/programlara katılarak işgücü piyasasına katılan kadınlardan bir kesit sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Trabzon'da yetişkin kadınlara yönelik düzenlenen mesleki eğitim kurslarının genel görünümleri yetkili mercilerden alınan veriler doğrultusunda sunulacak, mesleki eğitim kurslarından faydalanarak işgücü piyasasına katılmış Trabzonlu dört kadınla gerçekleştirilen mülakat sonuçları paylaşılacaktır.

YÜKSEKÖĞRETİMDE MESLEKİ EĞİTİM ALMIŞ KADINLARIN İSTİHDAM DURUMLARININ İNCELENMESİ: KAZAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Gözde KUBAT, Prof. Dr. Feride İffet ŞAHİN

Başkent Üniversitesi

Özet

Yükseköğrenim kurumlarında bulunan meslek yüksekokulları, sektör ihtiyacını karşılamak üzere alana yönelik meslek elemanı yetiştirmektedir. Bu doğrultuda; yüksekokullarda programların açılması planlanırken bölgenin faaliyet türlerine göre iş kapasitesi ile ihtiyaç duyduğu meslek elemanlarına yönelik eğitim alanları belirlenmektedir. Yüksek Öğrenim Kurumu tarafından onaylanan programların kuruluşlarında hedefledikleri gibi uygulamalı eğitimin ve pratik eğitimin dengelendiği bir öğrenim sistemi ile kendi akademik gelişimini geliştiren mezunlar sektörün içerisinde yer almaktadırlar. Bu çalışmada Başkent Üniversitesi Kazan Meslek Yüksekokulu Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme Yönetimi, Dış Ticaret, Lojistik ve Mekatronik programları mezunlarının mesleki eğitim sonucunda alanlarına uygun işlerde çalışma durumu, iş değiştirme nedenleri, mesleki eğitimlerinin yarattığı farklılıklar ve eğitimlerine lisans programları ile ettirme durumları incelenmek istenmiştir. Belirtilen programlardan mezun olan 138 kız öğrenci içerisinden 62si ile görüşülerek çalışma verileri toplanmıştır. Veriler değerlendirildiğinde; mezunların mesleki eğitim almanın önemli ölçüde iş hayatlarında fark yarattığını hissettikleri, iş bulma konusunda zorluk yaşadıkları için lisans programları ile öğrenimlerini tamamlamayı tercih ettikleri ve iş değiştirme nedenlerinin çalışma koşullarının kendilerine uymadığı için mutsuz oldukları sonucuna varılmıştır.